

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném dne 21. května 2019 v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jaroslavy Liškové a soudců JUDr. Věry Trojanové a JUDr. Pavla Bendy, **odvolání obžalovaného Patrika Bartáka, nar. xxx v Praze, a poškozené Městské části Praha 4, se sídlem Antala Staška 2059/80b, Praha 4, proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 23. 1. 2019, sp. zn. 6 T 19/2018, a rozhodl**

takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. řádu se napadený rozsudek **zrušuje** toliko ve výroku o náhradě škody a podle § 259 odst. 3 tr. řádu se znovu rozhoduje tak, že obžalovaný Patrik Barták, nar. xxx, je podle § 228 odst. 1 tr. řádu povinen zaplatit poškozené Městské části Praha 4, se sídlem Antala Staška 2059/80b, Praha 4, IČ 00063584, částku 143 785,98 Kč, na náhradu škody.

Jinak zůstal napadený rozsudek nedotčen.

Podle § 256 tr.ř. se odvolání obžalovaného **zamítá**.

Odůvodnění:

1.Napadeným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 23. 1. 2019, sp. zn. 6 T 90/2018, byl obžalovaný Patrik Barták uznán vinným přčinem neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 208 odst. 1 tr. zákoníku a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 3 měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 12 měsíců, dle § 228 odst. 1 tr.řádu byl zavázán zaplatit pošk. ÚMČ Praha 4, Praha 4, Antala Staška 80b, částku 143.785,98 Kč na náhradě škody.

2. Uvedeného přečinu se dle skutkových zjištění obvodního soudu obžalovaný dopustil tím, že „od 04.02.2016 do 13.04.2017, v Praze 4, ul. Krumlovská 527/4, jako předseda představenstva společnosti ONOSMA a.s., IČO 27141217, bez právního důvodu užíval k podnikatelské činnosti společnosti ONOSMA a.s., IČO 27141217, nebytový prostor číslo 527/601 v přízemí bytového domu č.p. 527 v ul. Krumlovská 527/4, jenž je součástí pozemku parc. č. 206/2, k.ú. Michle, v Praze 4, jehož vlastníkem je Hl. m. Praha a jehož svěřenou správu vykonává Městská část Praha 4, IČO 00063584, a to přestože si byl vědom toho, že na základě rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 24. června 2015, sp. zn. 8 C 143/2012, který nabyt právní moci dne 04.02.2016 a vykonatelnosti ke dni 08.02.2016, je povinen tento nebytový prostor vyklidit, což však neučinil, v předmětné nemovitosti i nadále neoprávněně setrval, přičemž za uvedenou dobu nehradil nájemné a za služby s tím spojené, čímž poškozené Městské části Praha 4, IČO 00063584, způsobil škodu ve výši 159.562,- Kč, kdy tato částka odpovídá hodnotě tržního nájemného.“

3. Proti tomuto rozsudku podal v zákonné lhůtě odvolání obžalovaný, které odůvodnil prostřednictvím svého obhájce, dále podala odvolání též poškozená Městská část Praha 4.

4. Odvolání obžalovaného směřuje do všech výroků napadeného rozsudku. Namítá, že soud I. stupně postavil svůj výrok o vině na zjištění, že spol. ONOSMA, a.s., jíž byl předsedou představenstva v daném období, nebytový prostor užívala, kdy užil rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp.zn. 8 Tdo 539/2014, dle kterého „Protiprávním užíváním k domu, bytu nebo nebytového prostoru se rozumí setrvání v uvedeném objektu jiného bez právního důvodu. Po subjektivní stránce je vyžadován úmysl, postačí úmysl eventuální.“ Nálezací soud z tohoto právního názoru dovodil, že pokud nebyl prostor protokolárně předán, byl užíván, opomněl však, že i setrvání v nebytovém prostoru je skutečností, která musí být orgány trestního řízení prokázána, není přípustné, aby to soud předpokládal. Obžalovaný od počátku uváděl, že nebytový prostor neužíval, nesetrval v něm, protokolární předání absolvoval pouze proto, že na něm trval pronajímatel, přičemž bylo objektivně prokázáno, že spol. ONOSMA, s.r.o., neměla v té době žádný majetek, jen osobní automobil a účetnictví, které bylo v kanceláři účetní. V nebytovém prostoru tedy v souzeném období neměla a nemohla mít žádné věci, prostor užíván tedy nebyl ani být nemohl. Civilní posouzení věci nemůže a nenahrazuje povinnost orgánů trestního řízení vinu mu prokázat, kromě toho civilní soudy rozhodly o bezdůvodném obohacení, které nastane bez ohledu na jakékoliv zavinění. Žádný právní předpis nestanoví, že osoba v prostoru setravává, dokud není sepsán písemný protokol o předání, není výjimkou, že užívání prostoru je ukončeno bez protokolárního předání (zaslání klíčů poštou, otevření a převzetí prostor pronajímatelem postupem dle § 2292 o.z.). Soud I. stupně nečiní rozdílu mezi pojmy vyklizení, předání a užívání, protože spol. ONOSMA v nebytovém prostoru nesetrvala, nemohlo dojít k naplnění základního znaku dané skutkové podstaty. Obžalovaný žil v přesvědčení, že prostor společnosti neužívá, počátkem února 2016, krátce po vynesení posledního civilního rozsudku ve věci vyklizení, totiž vyklidil prostor a vyzval Městskou část Praha 4, aby si v souladu se smlouvou prostor sama převzala, nelze tedy v daném jednání postačovat úmyslné zavinění, a to ani úmysl nepřímý.

5. Trestní soudy mezi řádky v nyní souzené věci dospívají k závěru, že každé nepředání nebytového prostoru, domu či bytu po právní moci rozsudku o vyklizení je trestným činem. Jakmile se tudíž pronajímatelé dostanou do fáze, kdy by měli hradit nákladné exekuční vyklizení bývalého nájemníka, mohou se podle těchto právních závěrů spolehnout na orgány činné

v trestním řízení a podat trestní oznámení, přičemž takových případů jsou v současnosti řešeny desítky tisíc. Dosavadní praxe byla taková, že již na úrovni policie byla trestní oznámení odmítána s odkazem, že v případě vyklizení bývalého nájemníka jde o občanskoprávní záležitost, pro obžalovaného je pak alarmující, proč v jeho případě aplikace § 12 odst. 2 tr. zákoníku je posuzována odvolacím soudem jinak.

6. Napadené rozhodnutí ignoruje obranu obhajoby, kdy nájemce, spol. ONOSMA, udělil písemný a neodvolatelný souhlas pronajímateli k tomu, aby si po skončení nájmu nebytové prostory převzal bez dalšího sám, souhlas je vtělen do textu smlouvy a existoval vedle samotného nájmu odděleně. Bylo prokázáno, že nájemní smlouvu, včetně souhlasu, formulovala právě poškozená, je tedy s podivem, že se sama tímto textem, který do smlouvy prosadila, neřídila, mohla si nebytový prostor převzít sama. V tomto kontextu není ani právně podložený a pravdivý právní názor poškozené a státního zástupce, že jde o nepřípustnou svémoc, neboť, má-li pronajímatel k dispozici písemné prohlášení nájemce, že si má prostor převzít sám, nelze o svémoci hovořit. Poškozený však svého práva nevyužil, nepřevzal si nebytový prostor, je zde tedy zřejmé zavinění poškozeného, které vylučuje trestnost stíhaného jednání. S tímto se soud nevypořádal, navíc ignoroval obranu v závěrečné řeči obhájce, čímž porušil právo na obhajobu. Každý obžalovaný má totiž právo bránit se obžalobě, má právo na to, aby jeho námitky posoudil nezávislý a nestranný soud (čl. 36, 38 odst. 2, 40 odst. 3 LZSP).

7. Obhajoba dále namítá nesprávnost a nezákonnost výroku o náhradě škody, která je vyčíslena nesprávně, neboť obžalovaný prostor neužíval a nemohl tak způsobit žádnou škodu poškozené vypočtenou jako bezdůvodné obohacení. Škoda v případě odsouzení obžalovaného musí spočívat toliko ve zmenšení hodnoty pohledávky, kterou má obžalovaný vůči spol. ONOSMA z titulu ušlého nájemného způsobeného nepředáním nebytového prostoru, tato pohledávka je však exekučně vymáhána a nic více poškozený nedoložil. Soud se nezabýval tím, zda tato pohledávka klesla na hodnotě, je nedobytná zcela nebo zčásti, škodu pak nemůže představovat samotné ušlé nájemné, neboť hmotně právně při bezdůvodném obohacení nejde o vztah mezi poškozeným a obžalovaným, ale o vztah mezi poškozeným a spol. ONOSMA, která měla být uživatelem prostoru. Odsouzený statutár může odpovídat toliko za škodu, která představuje rozdíl toho, co si poškozená nemůže vymoci na svém dlužníkovi.

8. Navrhuje, aby odvolací soud zrušil napadený rozsudek a sám rozhodl tak, že ho obžaloby zproští nebo že vrátí věc soudu I. stupně k doplnění dokazování.

9. Odvolání poškozené Městské části Praha 4 směřuje proti výroku o náhradě škody s tím, že tento výrok napadá z důvodu nesprávnosti a neúplného označení poškozené v tom směru, aby byla ve výroku o náhradě škody /s jejíž výší souhlasí/ označena správně a úplně. Označení poškozené totiž v napadeném rozsudku neodpovídá jejímu označení v připojení se s nárokem na náhradu škody k trestnímu řízení a ve skutkové větě výroku rozsudku, měla být označena jako Městská část Praha 4, uvedeno její IČO: 00063584, přičemž adresa měla obsahovat i údaj o č.p. 2059. Nesprávná identifikace poškozené ve výroku o náhradě škody může být v případném exekučním řízení příčinou zpochybnění žádosti exekučního titulu, neboť Úřad městské části je orgánem městské části bez právní subjektivity, subjektem je městská část, která v právních vztazích vystupuje svým jménem.

10. Městský soud v Praze jako soud odvolací z podnětu podaných odvolání přezkoumal dle § 254 odst. 1,2 tr. řádu zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i správnost postupu řízení, které mu předcházelo, a dospěl k následujícím závěrům.

11. V řízení, které napadenému rozsudku předcházelo, nebyly shledány podstatné procesní vady, které by měly za následek jeho zrušení dle § 258 odst. 1 písm. a) tr. řádu, právo obžalovaného na obhajobu bylo respektováno. Soud prvního stupně provedl dokazování tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu nezbytném pro správné rozhodnutí ve věci tak, jak mu to ukládá trestní řád v ustanovení § 2 odst. 5. Řádně provedl důkazy svědčící jak ve prospěch, tak v neprospěch obžalovaného, tyto řádně provedené důkazy pak hodnotil v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů vyjádřenou v § 2 odst. 6 tr. řádu, který stanoví, že orgány trestního řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu, jednotlivě i v jejich souhrnu. Řádně zjištěný skutkový děj posoudil obvodní soud správně i po stránce právní, takže výroku o vině nelze ničeho vytknout, vina obžalovaného byla provedenými důkazy bezpečně prokázána.

12. Odvolací soud připomíná, že ve věci se jedná již o druhý meritorní rozsudek. Poprvé rozhodoval obvodní soud ve věci rozsudkem dne 19. 9. 2018, sp. zn. 6 T 90/2018, kdy obžalovaného podle § 226 písm. b) tr. řádu zprostil obžaloby a podle § 229 odst. 3 tr. řádu poškozeného odkázal s uplatněným nárokem na vydání bezdůvodného obohacení na řízení ve věcech občanskoprávních. K odvolání státního zástupce v neprospěch obžalovaného Městský soud v Praze v odvolacím řízení usnesením ze dne 28. 11. 2018, sp. zn. 9 To 397/2018, zrušil tento rozsudek v celém rozsahu dle § 258 odst. 1 písm. b) tr. řádu a věc podle § 259 odst. 1 tr. řádu vrátil soudu prvního stupně k novému rozhodnutí. Obvodní soud totiž svůj zprošťující výrok odůvodnil mj. tím, že po řádném provedení a vyhodnocení ve věci zajištěných důkazů, dospěl k závěru, že je zcela nepochybné, že ze strany obžalovaného (jediným statutárním zástupcem spol. ONOSMA a.s.) v inkriminované době (od 8. 2. 2016 do 13. 4. 2017) došlo k protiprávnímu jednání, které spočívalo v jednání tvrzeném obžalobou, je také nepochybné, že toto protiprávní jednání je protiprávním činem, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně, jde tedy o trestný čin dle § 13 odst. 1 tr. zákoníku, v tomto případě protiprávní čin obžalovaného vykazuje zákonné znaky přečinu neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru dle § 208 odst. 1 tr. zákoníku (když protiprávním užíváním ve smyslu ust. § 208 odst. 1 tr. zákoníku se rozumí setrvání v objektu bez právního důvodu, a to i v případě, že nájemce užívá prostor i po skončení nájemního vztahu a nehradí sjednané nájemné). Zároveň však nalézací soud dospěl k závěru, že je zřejmé, že k odstranění nežádoucího stavu, a tím i k ochraně majetkových práv poškozené v tomto konkrétním případě postačovaly nástroje práva civilního, konkrétně úspěšně uplatněná žaloba na vyklizení nemovitosti, kdy již i zaplacení dlužného nájemného, resp. bezdůvodného obohacení, se poškozená úspěšně domáhala prostřednictvím další civilní žaloby, když obžalovaný nakonec předmětné nemovitosti sám protokolárně předal poté, co se neúspěšně bránil ve výkonovacím řízení, a to ještě před převzetím usnesení o zahájení trestního stíhání (to převzal 20. 11. 2017), v době zahájení trestního stíhání tedy byl již protiprávní vztah občanskoprávní cestou odstraněn. Obvodní soud také poukázal na to, že nelze přehlédnout, že po protokolárním předání předmětných prostor pronajímatel po více jak 2 měsících poprvé zveřejnil nabídku na pronájem

předmětných prostor a nová nájemní smlouva s novým nájemcem byla uzavřena až 21. 3. 2018, z čehož je zřejmé, že poškozená neměla konkrétního zájemce o užívání uvedených prostor v dubnu 2017, musela ho vybírat cestou několika vyhlášených nabídek, kdy takový proces trval téměř rok a předmětné prostory tedy poškozená naléhavě pro svoji činnost nepotřebovala, navíc se pak nepokusila využít možnosti svépomoci zakotvené v čl. IX. nájemní smlouvy, kde bylo sjednáno oprávnění poškozené nebytový prostor převzít i jednostranně. V tomto směru nečinila žádné kroky, což nesevřdí o naléhavosti její potřeby předmětných prostor pro svou činnost. Nálezací soud poukázal na konstantní judikaturu Ústavního soudu, konkrétně nález ÚS ze dne 3. 3. 2005, sp. zn. II. ÚS 413/04. Uzavřel, že škodlivé následky činu obžalovaného byly dostačujícím způsobem odstraněny cestou práva civilního a je nutno uplatnit zásadu subsidiarity trestní represe, vyjádřenou v § 12 odst. 2 tr. zákoníku, proto zprostil obžalovaného obžaloby dle § 226 písm. b) tr. řádu, neboť stíhaný skutek není trestným činem.

13. Jak již shora uvedeno, tento první meritorní rozsudek ve věci byl v odvolacím řízení zrušen a věc byla vrácena soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí. Odvolací soud v usnesení, jímž zrušil zprošťující rozsudek, vyjádřil poté, co rozebral důkazní situaci a skutková zjištění nálezacího soudu, a to i s ohledem na uplatněnou zásadu subsidiarity trestní represe dle § 12 odst. 2 tr. zákoníku, svůj závazný právní názor a uložil obvodnímu soudu, aby v obnoveném hlavním líčení se řádně zabýval intenzitou jednání obžalovaného, aby zohlednil všechny relevantní zjištěné skutečnosti, tedy délku, po kterou obžalovaný protiprávní stav udržoval, a to proti vůli poškozené, jakož fakt, že po tuto dobu trvání protiprávního stavu způsobil obžalovaný oprávněnou škodu ve výši nejméně 143 785,98 Kč, která do doby rozhodování odvolacího soudu nebyla spol. ONOSMA, a.s., ani obžalovaným v nejmenší části uhrazena.

14. V obnoveném hlavním líčení, aniž by vyvstala nová potřeba doplnit dokazování, rozhodl obvodní soud nyní napadeným rozsudkem, kdy i s ohledem na ustálenou judikaturu přehodnotil původní úvahy, které ho vedly k tomu, že obžalovaného nejprve zprostil obžaloby dle § 226 písm. b) tr. řádu, řádně se již zabýval veškerými relevantními skutečnostmi, které byly ve věci řádně provedenými důkazy prokazovány, když tyto důkazy hodnotil již logicky a uceleně, přičemž dospěl k závěru, že v daném případě skutečně nelze princip „ultima ratio“ uplatnit (což velmi dopodrobna rozebírá a odůvodňuje v odst. 15. – 24. písemného odůvodnění rozsudku, kde i podrobně cituje nejnovější ustálenou judikaturu, z níž vycházel). Městský soud v Praze se pak s tímto může naprosto ztotožnit a v podrobnostech proto na toto již odkazuje.

15. Odvolací soud nemůže přisvědčit odvolacím námitkám obžalovaného do výroku o vině, jeho vina předmětným jednáním byla ve věci řádně provedenými důkazy prokázána. Odvolací soud v tomto směru opětovně připomíná, že obvodní soud již provedl řádně všechny důkazy potřebné pro správné rozhodnutí ve věci, jak mu to vymezuje trestní řád v § 2 odst.5, které již hodnotil nejen jednotlivě, ale i v jejich vzájemných souvislostech, logicky a uceleně, tedy v naprostém souladu se zásadou volného hodnocení důkazů, vyjádřenou § 2 odst. 6 tr. řádu. Po takovémto hodnocení důkazů nálezací soud dospěl k závěru, že je nepochybné, že vina obžalovaného žalovaným jednáním byla prokázána.

16. Odvolací soud uvádí, že z ve věci řádně provedených důkazů (výslechu svědků Jany K. a Ondřeje O., jakož z listinných důkazů, jež jsou všechny dopodrobna citovány a popisovány v písemném odůvodnění napadeného rozsudku v odst. 6 – 11) je nepochybné, že mezi spol. ONOSMA a.s., jako nájemcem, jejímž statutárním orgánem je obžalovaný, a poškozenou

Městskou částí Praha 4 (dále jen MČ), jako pronajímatelem, existoval k předmětným nebytovým prostorům v Praze 4, Krumlovské 4, nájemní vztah na základě nájemní smlouvy z 24. 5. 2005, k jehož ukončení došlo na základě rozhodnutí rady ÚMČ Praha 4 na základě výpovědi nájemní smlouvy, která byla spol. ONOSMA doručena dne 3. 3. 2011. Rovněž z těchto důkazů vyplývá, že od 14. 4. 2011 do 29.4.2011 byl zveřejněn záměr předmětné nebytové prostory pronajmout, přičemž dne 23. 6. 2011 byla opět mezi spol. ONOSMA, jako budoucím nájemcem, a pošk. MČ Praha 4, jako budoucím pronajímatelem, uzavřena smlouva o smlouvě budoucí, jejímž obsahem byl závazek spol. ONOSMA zajistit do tří měsíců od uzavření smlouvy rekolaudaci předmětných nebytových prostor, což byla právě podmínka pro uzavření nové nájemní smlouvy s tím, že v případě nesplnění tohoto závazku je budoucí pronajímatel oprávněn od smlouvy odstoupit, současně byla sjednána výše měsíčních plateb za užívání nebytových prostor po dobu trvání smlouvy o smlouvě budoucí. Spol. ONOSMA ve sjednané lhůtě však uvedený závazek nesplnila, MČ tedy od smlouvy odstoupila, písemné odstoupení od smlouvy ONOSMA převzala 11. 11. 2011, ta však předmětné prostory nevyklidila, nepředala je poškozené a ta se proto tohoto musela domáhat soudně a dne 28. 6. 2012 podala žalobu na vyklizení. Obvodní soud pro Prahu 4 rozsudkem, sp. zn. 8 C 142/2012, ze dne 24. 6. 2015, této žalobě na vyklizení vyhověl a rozhodl tak, že žalovaná je povinna vyklidit nebytový prostor do 3 dnů od právní moci rozsudku a povinna zaplatit žalobkyni náklady řízení ve výši 4 400 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku. K odvolání žalované pak ve věci rozhodl rozsudkem Městský soud v Praze jako soud odvolací dne 13. 1. 2016, sp. zn. 13 Co 475/2015, tak, že rozsudek soudu I. stupně se potvrzuje a žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 300 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku, tento rozsudek nabyl právní moci dne 4. 2. 2016 a vykonatelným se stal dne 8. 2. 2016.

17. Správně nalézací soud uzavřel, když z citovaných důkazů to jednoznačně vyplývá, že bylo zjištěno, že k protokolárnímu předání předmětných nebytových prostor pronajímateli došlo fakticky až dne 13. 4. 2017, přičemž výzvu pronajímatele k vyklizení prostor povinná převzala již dne 7. 4. 2016. Z důvodu nečinnosti povinné byl dne 23. 5. 2016 k návrhu poškozené nařízen výkon rozhodnutí vyklizení předmětných nebytových prostor, proti rozhodnutí o nařízení výkonu rozhodnutí, podala odvolání povinná (ONOSMA), kdy polemizovala toliko s věcnou správností exekučního titulu a vyjadřovala nesouhlas s rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 24. 6. 2015, sp. zn. 8 C 143/2012, (což je samozřejmě její nezadatelné právo, nicméně, jak výše uvedeno, citovaný rozsudek již v odvolacím řízení nabyl právní moci, jedná se tedy v podstatě o zdržovací taktiku, byť v mezích zákona, ze strany obžalovaného, jednajícím za spol. ONOSMA). Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 1. 2. 2017, sp. zn. 11 Co 18/2017, bylo usnesení soudu I. stupně o nařízení výkonu rozhodnutí vyklizením samozřejmě potvrzeno (od počátku bylo zřejmé, že rozhodnutí odvolacího soudu nemohlo být jiné) a následně byl konečně předmětný prostor vyklizen a protokolárně odevzdán dne 13. 4. 2017, a to již, pravda, bezproblémovým a nekonfliktním způsobem.

18. Ve věci provedené důkazy prokazují a správně nalézací soud uzavřel, že v daném případě je nepochybné, že ze strany obžalovaného (který je jediným statutárním zástupcem spol. ONOSMA) v inkriminované době (od 8. 2. 2016 do 13. 4. 2017) došlo k protiprávnímu jednání, které spočívalo v jednání tvrzeném obžalobou (popsané výše) a že toto protiprávní jednání obžalovaného naplňuje ve smyslu ust. § 13 odst. 1 tr. zákoníku pojem protiprávního činu, který

zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně, v tomto případě zákonné znaky přečinu neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru dle § 208 odst. 1 tr. zákoníku (když protiprávním užíváním ve smyslu ust. § 208 odst. 1 tr. zákoníku se rozumí setrvání v objektu bez právního důvodu, a to i v případě, že nájemce užívá prostor i po skončení nájemního vztahu a nadto nehradí sjednané nájemné).

19. Pokud jde o zásadu subsidiarity trestní represe, odvolací soud, ve shodě s nalézacím soudem, uvádí, že formální pojetí trestného činu (jak je vymezen v § 13 odst. 1 tr. zákoníku) je v případě méně závažných trestných činů korigováno použitím zásady subsidiarity trestní represe dle § 12 odst. 2 tr. zákoníku. Ten stanoví, že trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. Ochrana majetkových vztahů má tedy být v prvé řadě uplatňována prostředky občanského a obchodního práva, teprve tam, kde je taková ochrana neúčinná a kde porušení občanskoprávních vztahů svou intenzitou dosahuje zákonem předpokládané společenské škodlivosti, je na místě uvažovat o trestní odpovědnosti. Soud prvního stupně svůj předchozí meritoriální (zprošťující) rozsudek v této věci zejména opíral o nález Ústavního soudu ze dne 23. 3. 2004, sp. zn. I. ÚS 4/04 (podle něhož „trestní právo a trestně právní kvalifikace určitého jednání jako trestného činu, které má soukromoprávní základ, je třeba považovat za ultima ratio, tedy za krajní právní prostředek, který má především význam celospolečenský, tj. z hlediska ochrany základních společenských hodnot. V zásadě však nemůže sloužit jako prostředek nahrazující ochranu práva právních zájmů jednotlivce v oblasti soukromoprávních vztahů, kde závisí především na individuální aktivitě jednotlivce, aby střežil svá práva, jímž má soudní moc poskytovat ochranu. Je však nepřijatelné, aby tuto ochranu aktivně přebíraly orgány činné v trestním řízení, jejímž je ochrana především celospolečenských hodnot, nikoli přímo konkrétních subjektivních práv jednotlivce, jež svou povahou spočívající v soukromoprávní sféře“). Tento nález Ústavního soudu samozřejmě respektuje i odvolací soud, citace zde uvedená je zřejmá a nelze s ní, než souhlasit, zároveň však odvolací soud považoval a považuje, s ohledem na uplatněné odvolací námitky, za nezbytné opětovně upozornit, že toto rozhodnutí nelze zcela aplikovat na nyní projednávanou věc, neboť v tamním případě se jednalo o klasický tzv. „squating“. Nelze totiž srovnávat situaci, při které osoba obsadí neobývaný a nevyužívaný objekt, částečně zdevastovaný, či brání oprávněné osobě v eventuálním užívání takového objektu, se situací, kdy osoba neoprávněně pokračuje v užívání nebytového prostoru, který je k užívání způsobilý, kdy takto oprávněně brání v jeho dalším běžném využívání, a to jako v tomto konkrétním případě po dobu delší jednoho roku (od 4. 2. 2016 do 13. 4. 2017), kdy navíc za uvedenou dobu neplatí nejen nájemné, ale ani služby s tím spojené, čímž poškozené způsobí škodu ve výši 159 562,- Kč, která ani do současné doby, tedy do doby rozhodování odvolacího soudu, není obžalovaným uhrazena.

20. Doba trvání protiprávního stavu, jakož skutečnost, že obžalovaný uvedenou škodu, resp. bezdůvodné obohacení, ani zčásti neuhradil, samozřejmě podstatně mění situaci. Je sice pravdou, že poškozená se částečně nápravy (nikoli však faktické úhrady škody) domohla v občanskoprávním řízení, kdy obžalovaný využil všechny zákonné možnosti v protahování faktického vyklizení, které mu občanský zákoník dává (odvolání, stížnosti, které samozřejmě jsou jeho výsostným právem), nicméně konstatování, že společenská škodlivost je nízká, s odkazem na konečný efekt, tedy, že k opuštění uvedených prostor obžalovaným nakonec po právní moci

příslušných rozhodnutí došlo a oprávněná osoba se tak civilními prostředky svého práva domohla, je v tomto případě nedostatečné. Zcela je pomíjena okolnost shora uvedená, a to podstatná skutečnost, že na náhradě škody obžalovaný do doby současné nezaplátil ani korunu (což je primární), nezanedbatelná samozřejmě není ani délka trvání protiprávního stavu, přičemž námitky obhajoby, že obžalovaný vyklidil nemovitost ještě před tím, než proti němu bylo zahájeno trestní stíhání, je poněkud zavádějící, neboť ze spisového materiálu jednoznačně vyplývá, že trestní oznámení na obžalovaného bylo poškozenou podáno dne 11. 10. 2016 a 1. 12. 2016 obžalovaný v postavení podezřelého vypovídal na úřední záznam o podání vysvětlení, až následně, dne 13. 4. 2017, obžalovaný uvedené prostory předal.

21. K námitkám obhajoby, že poškozená se situaci bránila právní cestou a nepoužila svépomoc, zakotvenou v čl. IX. Nájemní smlouvy, musí odvolací soud opakovat, jako již v předešlém svém rozhodnutí, že uvedená Nájemní smlouva byla v té době již **neplatná**, nebylo proto možno uplatňovat její jakýkoli článek. V této souvislosti, pouze teoreticky, je pak také nutno poukázat i na faktickou nemožnost užití takového článku (i pokud by skutečně existoval) v praxi, neboť svépomocné jednání poškozené by mohlo mít v důsledku nežádoucí následky v podobě civilněprávní či trestněprávní obrany obžalovaného v případě takového zákroku, jak vyplývá např. z usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 25 Cdo 815/2008, z 26. 11. 2009 (podle kterého lze dovoleně svépomocně zasáhnout jen v případě, že se nelze účinně dovolat pomoci veřejné, není dovolena tzv. účinná svépomoc, pravomoc k realizaci soudního rozhodnutí má pouze soud, nikoli účastník řízení a svépomoc je dovolena jen v případě bezprostředně hrozícího neoprávněného zásahu do subjektivního práva, nepřipadá do úvahy při pokojném, byť protiprávním, stavu, který již určitou dobu trvá). K tomuto pak také vypovídalí svědci K. a O., proč svépomoci nemohli v daném případě využít, kdy k tomu žádný právní důvod, který by jim toto dovoľoval (tedy zejména existenci platné smlouvy), neměli.

22. Tito svědci K., O.) rovněž vysvětlili, proč mohli nové řízení k využití nemovitosti vyhlásit až poté, co nemovitost konkrétně již měli v držení, tj. byla vyklizena obžalovaným, neboť nabídka se zveřejňuje až po předání, kdy je prostor volný, a to z důvodů, které rovněž dopodrobna uvedli. To že k faktickému pronájmu došlo až po delší době, rovněž není z důvodů, že by snad MČ uvedený prostor nepotřebovala, ale z toho důvodu, že do té doby neprojevil zájem žádný jiný zájemce, nicméně samozřejmě k tomu, aby uvedená nemovitost mohla být v nabídce na pronájem, musel být prostor volný a nikoli obsazený obžalovaným, který ho po dobu delší jednoho roku užíval bez právního důvodu, navíc neplatil nájem a služby s užíváním spojené.

23. Ani s námitkou obhajoby v tom směru, že snad policejní praxe dosud byla taková, že obdobná trestní oznámení odmítala s odkazem, že v případě vyklizení bývalého nájemníka jde o občanskoprávní záležitost a nejedná se o trestný čin, nemůže soud souhlasit. Každý případ je nutno řešit individuálně, s ohledem na konkrétní relevantní skutečnosti. Odvolací soud pak může potvrdit, že má ze své praxe naopak odlišné zkušenosti. Rozhodně výše citované okolnosti nemohou snižovat intenzitu zásahu protiprávního jednání obžalovaného do práv poškozené takovým způsobem, jak obhajoba naznačuje, nelze uzavřít, že uplatňování trestněprávní odpovědnosti, trestně právního postihu obžalovaného je v tomto daném případě nadbytečné. Takový závěr by snad mohl být učiněn, pokud by způsobená škoda byla poškozené uhrazena ze strany obžalovaného a pokud by obžalovaný projevil dostatek sebereflexe, což se dosud nestalo. Odvolací soud připomíná, že zásadu trestní represe (trestní postih jako prostředek ultima ratio)

ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku, nelze chápat tak, že trestní odpovědnost je vyloučena, když poškozená nebo jiná oprávněná osoba, na jejíž úkor byl trestný čin spáchán, se domáhala nápravy protiprávního stavu prostředky civilního práva, tedy, že paralelně uplatňovala jiný druh odpovědnosti za protiprávní jednání, např. odpovědnost občanskoprávní. Není proto vyloučeno souběžné uplatnění trestní odpovědnosti spolu s jiným druhem odpovědnosti, který nevytváří překážku věci rozhodnutí s účinkem „ne bis in idem“. To platí tím spíše, jestliže pachatel vědomě zneužil prostředky civilního práva k tomu, aby se na úkor oprávněné osoby obohatil nebo si zajistil jiné výhody, a to způsobením škody či jiné újmy. Trestní odpovědnost by byla vyloučena pouze v situacích, kdy uplatněním jiného druhu odpovědnosti lze dosáhnout splnění všech funkcí odpovědnosti a další represe již není nutná (rozhodnutí NS ze dne 10. 8. 2016, sp. zn. 8 Tdo 803/2016).

24. Odvolací soud v této souvislosti musí poukázat na skutečnost, že proces hodnocení důkazů je doménou nalézacího soudu, do tohoto procesu může odvolací soud vstupovat toliko ojedinele, a to v případech, kdy ve věci provedené důkazy soudem I. stupně nejsou hodnoceny v souladu s trestním řádem, zejména se zásadou volného hodnocení důkazů vyjádřenou v § 2 odst. 6 tr.řádu, tedy jednotlivě i ve všech vzájemných souvislostech, pokud je v hodnocení důkazů uplatňována libovůle, důkazy jsou překrucovány či vyzdvihovány důkazy svědčící ve prospěch obžalovaného na úkor důkazů svědčících v jeho neprospěch a naopak. To se v tomto případě nestalo, odvolací soud proto nemá žádného důvodu v tomto případě nějakým způsobem do hodnocení důkazů. Pro stručnost pak odvolací soud odkazuje na písemné odůvodnění napadeného usnesení v případě výroku o vině, neboť se s ním zcela ztotožňuje, odvolacím námitkám nemůže vyhovět, neboť nejsou důvodné a nevyvíňují obžalovaného z trestně právní odpovědnosti.

25. Odvolací soud také zamítl návrh obhajoby na doplnění dokazování výsledkem svědkyně Ř., neboť s ohledem na výše citované, by takový důkaz již nemohl změnit závěry nalézacího soudu o vině obžalovaného, jde tedy o důkaz nadbytečný ve světle již provedených důkazů.

26. Trest, který byl obžalovanému uložen, pak není trestem nepřiměřeně přísným, tedy protizákonným, v tom směru, aby odvolací soud mohl do jeho výše zasahovat. Obžalovanému byl uložen trest odnětí svobody v trvání 3 měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 12 měsíců. Dle § 208 odst. 1 tr. zákoníku lze pachatele tohoto přečinu potrestat trestem odnětí svobody až na 2 léta nebo peněžitým trestem. Peněžitý trest, s ohledem na majetkové poměry obžalovaného, nepřichází v úvahu, trest odnětí svobody mu pak byl uložen téměř při spodní hranici zákonné trestní sazby, neboť polovina trestní sazby činí 1 rok, výkon tohoto trestu byl podmíněně odložen na nejmenší možnou zkušební dobu, jedná se spíše o trest mírnější. Nalézací soud správně zohlednil, že byť obžalovaný svou vinu popírá (samozřejmě k doznání nelze pachatele trestné činnosti nikterak nutit, pokud by tomu tak bylo, byl by takový postup orgánů trestního řízení v naprostém rozporu se základními zásadami trestního práva i s LZPS, nicméně doznání, účinná lítost a pomoc orgánům trestního řízení při objasňování trestné činnosti jsou stále nejvýraznějšími polehčujícími okolnostmi), polehčuje mu dosavadní bezúhonnost a skutečnost, že nakonec uvolnil předmětný prostor, aniž by k faktické exekuci muselo dojít, byť již bylo rozhodnuto soudně (kdy se poškozený musel právě soudně domáhat, aby došlo k vyklizení). Odvolací soud v této souvislosti také upozorňuje na fakt, že pokud by obžalovaný zvolil k celé problematice jiný postoj a splnil by zákonné podmínky, mohlo dojít i

k tzv. odklonu (narovnání, podmíněné zastavení trestního stíhání a dal.), pro takový postup však nebyly splněny zákonné podmínky.

27. Pokud jde o výrok o náhradě škody (bezdůvodného obohacení), tento, co do důvodu a výše, odpovídá výroku o vině, výše dlužného nájemného byla řádně soudem zjištěna, poškozená se k trestnímu řízení připojila s částkou 143 785,98 Kč, přičemž nalézací soud, byť zjistil, že hodnotě tržního nájemného v inkriminované době odpovídá právě částka 159 562 Kč, je samozřejmě vázán návrhem poškozené a nemůže jít nad tento nárok, k pochybení pak ze strany obvodního soudu došlo v označení poškozené, jak správně poškozená v odvolacích námitkách uvedla, odvolací soud proto toto napravil.

28. S ohledem na shora uvedené rozhodl Městský soud v Praze o odvolání obžalovaného a poškozené, jak ve výroku tohoto rozsudku uvedeno. Zrušil tedy napadený rozsudek toliko ve výroku o náhradě škody dle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. řádu a sám dle § 259 odst. 3 tr. řádu znovu rozhodl v podstatě shodně jako nalézací soud, co do výše částky na náhradě škody, ovšem upravil označení poškozené v tom směru, aby tento výrok byl řádným exekučním titulem. Jinak zůstal napadený rozsudek nedotčen a odvolání obžalovaného bylo dle § 256 tr. řádu zamítnuto jako nedůvodné. V podrobnostech odkazuje odvolací soud na písemné odůvodnění napadeného rozsudku, se kterým se zcela ztotožňuje.

Poučení:

I. Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

II. Proti tomuto rozhodnutí **l z e** podat dovolání. Nejvyšší státní zástupce je může podat pro nesprávnost kteréhokoliv výroku, a to ve prospěch i neprospěch obviněného, obviněný pro nesprávnost toho výroku, který se ho bezprostředně dotýká. Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce, jinak se takové podání nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno. Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud. Nutný obsah dovolání je vymezen v ustanovení § 265f tr.ř.

Praha 21. května 2019

JUDr. Jaroslava Lišková v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Marcela Rajčová.